

Pilotný program EÚ na overovanie environmentálnych technológií

Za účelom zlepšenia prenikania inovatívnych environmentálnych technológií na trh EÚ a na svetové trhy, Európska komisia spoločne s členskými štátmi spustila v decembri 2011 pilotný program EÚ na overovanie environmentálnych technológií (ETV). Primárnym cieľom tejto iniciatívy je poskytovať nezávislé a dôveryhodné informácie o nových environmentálnych technológiách prostredníctvom overovania, či sú tvrdenia, týkajúce sa výkonnosti, poskytované zo strany vývojárov a predajcov technológie úplné, čestné a zakladajú sa na dôveryhodných výsledkoch testov. Potvrdený výrok o výkonnosti sa prezentuje vo forme prehlásenia o overení, ktoré môže predajca alebo výrobca využiť pri svojich aktivitách v oblasti marketingu a vytvorí dôveryhodný obchodný vzťah s potenciálnymi zákazníkmi a investormi.

Ciele ETV

ETV ako trhový nástroj má tri ciele:

1. Pomáhať výrobcem technológií, najmä stredným a malým podnikom, uvádzať na trh ich ekologické technológie prostredníctvom poskytovania vierohodných dôkazov o výkonnosti technológií, za účelom presvedčenia kupujúcich a investorov o ich prednostiach.
2. Pomáhať kupujúcim technológií (z verejného alebo súkromného sektora) zvoliť výkonné ekologické technológie, vyhovujúce ich potrebám prostredníctvom poskytovania informácií, o ktoré môžu oprieť svoje rozhodnutie o kúpe, t. j. systém ETV je široko uznávaný, taktiež vedecky opodstatnený a prijateľný ako dôkaz pre výberové konania a nákup.
3. Uľahčovať implementáciu verejných politík a nariadení poskytovaním solídnych informácií, týkajúcich sa výkonnosti dosiahnuteľnej environmentálnymi technológiami, pripravenými pre vstup na trh občanom, riadiacim a rozhodujúcim osobám.

Čistiareň odpadových vôd Vranov nad Topľou

Proces overovania

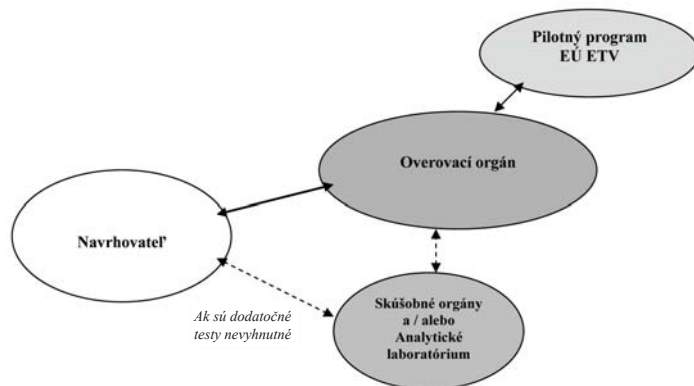
Overovanie v rámci pilotného programu EÚ ETV nie je systémom, poskytujúcim vyhovujúce, či nevyhovujúce hodnotenie, ani certifikačným systémom na základe preddefinovaného súboru kritérií či štandardov, ako je to napr. pri označení CE. Je to dynamický proces, zahrňujúci navrhovateľov a inštitúcie zodpovedné za úlohy, súvisiace s overovaním, zamerané na:

- nezávislé preukázanie overiteľných výkonnostných parametrov,
- spôsob validácie inovatívnych technologických vlastností, ktoré uspokojujú špeciálne potreby užívateľa,
- nástroj k preukázaniu pridanej hodnoty pre životné prostredie.

Referenčným dokumentom pilotného programu EÚ ETV je Všeobecný protokol overovania (GVP – General verification protocol). GVP popisuje zásady, všeobecný postup ETV, ktorý je potrebné dodržiavať pri overovaní jednotlivých environmentálnej technológie. Organizácie, vykonávajúce overovanie environmentálnych technológií v rámci pilotného programu ETV, musia byť akreditované vnútroštátnymi akreditačnými orgánmi, uvedenými v GVP, a musia dodržiavať prístup nového právneho rámca, definovaného

v rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 768/2008/ES z 9. júla 2008 o spoločnom rámci na uvádzanie výrobkov na trh a v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008. Každý overovací orgán je akreditovaný pre určitý technologický rozsah, ktorý nepokrýva nevyhnutne všetky technologické oblasti.

Schéma zapojenia organizácií do postupu overovania

Rozsah overovaných technológií

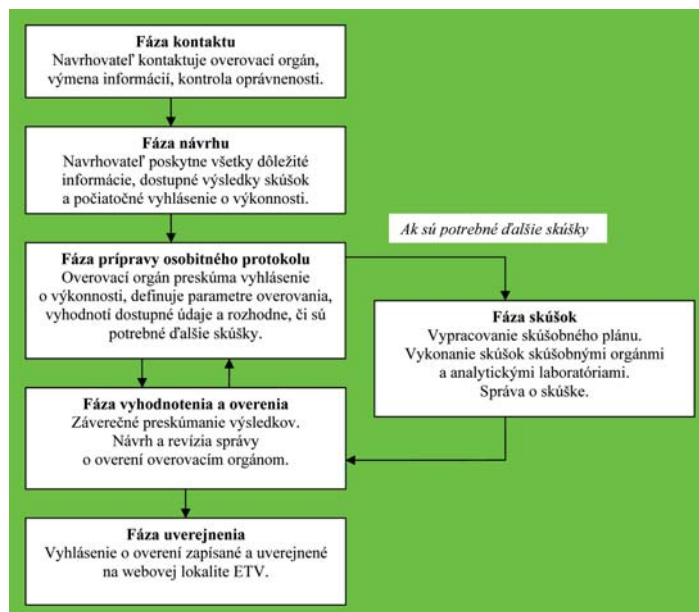
Zahŕňa 3 technologické oblasti:

1. Čistenie a monitorovanie vody, napr. monitorovanie kvality vody z hľadiska mikrobiálnych a chemických znečisťujúcich látok (napr. skúšobnými sadami, sondami, analyzátorami);
2. Materiály, odpad a zdroje, napr. recyklácia priemyselných vedľajších produktov a odpadu na sekundárne materiály, recyklácia stavebného odpadu na stavebné materiály (napr. opätovné spracovanie tehál);
3. Energetické technológie, napr. výroba tepla a elektriny z obnoviteľných zdrojov energie (napr. vietor, more, geotermálna energia a biomasa).

Každá právnická alebo fyzická osoba so sídlom v Európskej únii alebo mimo EÚ môže predložiť inovatívne environmentálne technológie na overenie v rámci pilotného programu EÚ ETV, ak daná technológia spĺňa tieto kritériá:

- je pravdepodobné, že zodpovedá definícii inovatívnej environmentálnej technológie s potenciálom prispieť k účinnému využívaniu prírodných zdrojov a k vysokej úrovni ochrany životného prostredia,
- patrí do niektorej z technologických oblastí v rámci EÚ ETV,
- je pripravená na komercializáciu alebo už je komerčne dostupná.

Postup overovania rozdelený do niekoľkých postupných krokov

Odporúča sa, aby si navrhovateľ u overovacieho orgánu overil, či technológia, ktorá má byť overená, spadá do rozsahu jeho akreditácie. Je na navrhovateľovi, ktorý overovací orgán sa rozhodne zvoliť, či v rovnakej krajine, v ktorej navrhovateľ sídli alebo v inej.

Zoznam overovacích orgánov spolu s technologickými oblasťami, pre ktoré sú orgány akreditované, je možné nájsť na webovej stránke pilotného programu EÚ ETV: <http://ec.europa.eu/environment/etv>. Overovacie postupy používané akreditovanými overovacími orgánmi sú solídne, transparentné a harmonizované naprieč všetkými technologickými oblasťami pilotného programu EÚ ETV. To zaručuje vierohodnosť a pravdivosť výsledkov overovania a ich uznania na trhu EÚ ako aj na celosvetovom.

Prehlásenie o overení

Prehlásenie o overení je kľúčovým výstupom pilotného programu EÚ ETV, ktorý môže navrhovateľ využiť pri rokovaní s ostatnými organizáciami, pre marketingové účely alebo pre úradné schválenie. Môže sa stať súčasťou technickej dokumentácie overenej technológie. Prehlásenie je navrhnuté a po schválení navrhovateľov vystavené overovacím orgánom, ktorý ho podpíše a pošle službám Európskej komisie na zverejnenie. Dokument má svoje registračné číslo, logo ETV a dátum vystavenia. Prehlásenie nemá definovanú dobu platnosti, platné je však iba pokiaľ nenastali žiadne veľké zmeny technológie, ktoré by mohli mať vplyv na jej výkonnosť. V prípade zmien je nutné, aby overovací orgán vykonal posúdenie, či

je prehlásenie o overení stále platné alebo vyžaduje aktualizáciu. Akúkoľvek zmenu je navrhovateľ povinný ohlásiť overovaciemu orgánu.

Výhody programu EÚ ETV

Nakoľko sa trhy s environmentálnymi technológiami začínajú globalizovať, môžu sa očakávať výhody pre navrhovateľov, majúcich overenú technológiu, výrazne zvýšiť, pokiaľ budú výsledky overovania uznávané aj mimo EÚ. Jedným zo spôsobov, ako to dosiahnuť, je uskutočniť proces overovania v spolupráci medzi overovacím orgánom EÚ ETV a iným overovacím orgánom programu ETV inde na svete, najmä v USA, Kanade, Kórei, Japonsku či na Filipínach. Takisto aj Čína spúšťa svoj vlastný pilotný program. Program EÚ ETV poskytuje príležitosti pre cezhraničné overovanie už teraz. Z technického hľadiska môže byť spolupráca medzi overovacími orgánmi z dvoch odlišných schém ETV na overovanie samostatnej technológie založená na dvoch modeloch spolupráce: jednotnom a spoločnom overovaní. Kľúčové výhody overovania, uskutočneného v spolupráci medzi dvomi alebo viacerými programami ETV, sú tieto:

pre navrhovateľa technológie – získanie prehlásenia o overení uznávaného viace ako jedným programom overovania a minimalizácia nákladov na overenie a zacielenie na viacej trhov a zároveň **pre cieľového klienta technológie** – získanie prístupu k technológiám overeným v rámci programov, ktoré nie sú mu dôverne známe a mať výhodu spoľahlivosti sa na dôkaz o výkonnosti, pochádzajúcej zo známeho programu overovania, zaručujúceho kvalitu a platnosť.

Mgr. Slávka Jurkovičová

Slovenská agentúra životného prostredia

Unikátna technológia v Krajinom

linka spoločnosti PR Krajné, s. r. o., na materiálové zhodnocovanie zmiešaného textilného odpadu z výroby automobilových dielov a zo spracovania vozidiel po skončení ich životnosti, ktorú uviedli do prevádzky začiatkom novembra v Krajinom v okrese Myjava. Projekt s názvom „Materiálové zhodnotenie zmiešaných textilných odpadov z recyklácie vozidiel po skončení životnosti“ podporil Recyklačný fond sumou 1 330 000 eur. Nadväzujúci projekt na kapacitné rozšírenie linky aj o textilný odpad z výroby automobilových dielov pre nové automobily s názvom „Recyklácia syntetických textílií, Krajné“ získal z Kohézneho fondu EÚ v rámci OP ŽP podporu vo výške 2 245 200 eur.

Realizácia projektu prispeje zároveň aj k plneniu smernice EP a Rady EÚ 2008/98 ES o odpade, z ktorej jasne vyplýva, že je nevyhnutné uprednostňovať materiálové zhodnotenie odpadu, pretože jeho ukladanie na skládky je z hľadiska ochrany životného prostredia najnevhodnejší postup a je v protiklade s ideou vybudovania EÚ ako recyklačnej spoločnosti.

STERED – unikátna patentovo chránená technológia mechanickej recyklácie syntetických textílií, ojedinelá nielen v EÚ, je výsledkom slovenského výskumu a výroby samotného zariadenia. Linka umožňuje spracovať zmiešaný textilný odpad až zo 100 000 vrakov ročne a zároveň ďalších minimálne 2 500 ton čistých textilných odpadov z výroby nových automobilov. „Finálnym výrobkom je nový konštrukčný materiál s rovnakým názvom STERED. Výborné zvukovo-izolačné a tepelno-izolačné vlastnosti predurčujú STERED na viaceré možnosti aplikácií,

čo potvrdili aj potrebné testy a skúšky. Tým sa vytvoril predpoklad, aby STERED uspel v konkurencii iných izolačných materiálov pri budovaní zvukovo-izolačných stien popri diaľniciach, pri kladení koľajnic, ale napríklad aj pri zvukovej izolácii jednotlivých konštrukcií bytov, ako sú podlahy, priečky a pod.,“ vysvetlil Juraj Plesník, konateľ PR Krajné, s. r. o.

Konštrukčný materiál STERED využíva vlastnosti textilných materiálov vyvinutých pre potreby automobilového priemyslu, kde sa kladú vysoké nároky na zvukovo-, tepelno-izolačné a vibračné vlastnosti, odolnosť proti vlhkosti, plesniam, majú zníženú horľavosť, vysokú mechanickú odolnosť a hygienickú nezávadnosť. Energetická náročnosť na výrobu nových výrobkov STERED je 3 až 5-krát nižšia ako výroba tradičných izolačných materiálov na báze kameňa či skla, čo je v súlade s Akčným plánom Európskej komisie pre energetickú účinnosť.

Ing. Štefan Kuča